

РОЛЬ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Олександр Слободяник,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання,
Інститут професійної освіти НАПН України

Анотація. Обґрунтовано актуальність інтеграції закладів професійної (професійно-технічної) освіти із ринком праці. Означено окремі підходи до розуміння поняття «державно-приватне партнерство». Запропоновано заходи щодо розвитку системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, професійна (професійно-технічна) освіта, партнерство і співробітництво.

THE ROLE OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION

Oleksandr Slobodanyk,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Researcher of the Laboratory
of Foreign Systems of Vocational Education and Training
of the Institute of Vocational Education of NAES of Ukraine

Abstract. The relevance of the integration of vocational (vocational) education institutions with the labor market is stated. Some approaches to understanding the concept of "public-private partnership" are identified. Measures to develop a system of public-private partnership in the field of vocational (technical) education are proposed.

Keywords: public-private partnership, professional (vocational) education, partnership and cooperation.

Сучасна система професійної (професійно-технічної) освіти (далі: П(ПТ)О) має дуже швидко й якісно реагувати на динамічний економічний та технологічний розвиток суспільства. Тенденції розвитку економіки України, суттєво впливаючи на процес формування та модернізації системи П(ПТ)О, ставлять перед закладами П(ПТ)О нове завдання – готувати висококваліфікованих фахівців відповідно до запитів роботодавців. Окрім вирішення проблем економічного плану, це дозволить підвищити як соціальний статус, так і соціальну захищеність випускників, забезпечить професійний та особистісний розвиток майбутніх кваліфікованих робітників. У цих умовах особливого значення набувають питання визначення актуальних напрямів інтеграції закладів П(ПТ)О з виробничими структурами, що істотно повинно впливати на якість підготовки конкурентоспроможних випускників, затребуваних на ринку праці.

Одним із основних напрямів трансформації національної системи П(ПТ)О на сучасному етапі є її подальше реформування щодо розвитку

співпраці закладів П(ПТ)О з приватними партнерами. Дієвим засобом підвищення ефективного функціонування державних закладів П(ПТ)О є розвиток партнерських відносин держави та бізнесу, що дозволить залучити для стабільного розвитку цих закладів додаткові ресурси, інвестиції. У такій системі відносин відбувається об'єднання ресурсів і потенціалу держави і бізнесу, що сприяє підвищенню ефективності використання наявних ресурсів, розподілу ризиків та відповідальності між державним і приватним секторами та їх мінімізація.

Останнім часом спостерігається стійке зростання встановлення партнерських відносин бізнесу та держави, підкріплених взаємною мотиваційною метою, що зумовлює можливості ефективної взаємодії. Закордонний та вітчизняний досвід показує, що успішний соціально-економічний розвиток держави не може здійснитися без взаємодії всіх її учасників: бізнесу, держави та суспільства, тобто без реалізації державно-приватних проєктів.

Виникає необхідність активної взаємодії держави та бізнесу при розробленні та реалізації масштабних програм та проєктів, спрямованих на вирішення актуальних соціально-економічних проблем. Ключовими перевагами такого партнерського співробітництва є залучення додаткових фінансових засобів та інших ресурсів для підвищення гнучкості та ефективності розвитку П(ПТ)О.

Одним із способів залучення приватного бізнесу в сферу освіти, зокрема у П(ПТ)О є державно-приватне партнерство (далі – ДПП). На даний час гострою є потреба створення дієвої концепції державно-приватного партнерства між приватним бізнесом і освітою в Україні та практичного її застосування. Підвищена увага до даної проблеми вимагає детального аналізу проблем і перспектив взаємодії держави та бізнесу в процесі інвестування в інноваційну освітню діяльність.

Державно-приватне партнерство у світовій практиці трактується у різнорівнево: з однієї сторони, – це система відносин держави й бізнесу, що широко використовується як інструмент економічного й соціального розвитку на міжнародних, національних, регіональних, місцевих рівнях; а з іншої – це конкретні проєкти, реалізовані спільно державними органами й приватними компаніями на базі об'єктів державної й комунальної власності.

Аналіз наукових праць засвідчує, що термін «державно-приватне партнерство» відтворює сутність відносин органів державної влади та приватних партнерів. На думку Н. Дутко (2020), цей підхід не враховує механізм залучення громадянських інститутів у соціальній, політичній, економічній сферах суспільної діяльності, який є дуже важливий для впровадження ДПП та розвитку громадянського суспільства.

Впровадження ДПП ведеться в країні не системно, адже увага зосереджується в основному на законодавчих питаннях, не приділяючи належної уваги економічним і соціальним проблемам, механізму функціонування та регулювання такого партнерства. ДПП має комплексний,

інституціональний характер і повинно досліджуватись на основі системного підходу.

Для становлення, ефективного функціонування та розвитку системи державно-приватного партнерства необхідно вжити наступні заходи на державному рівні:

1) проаналізувати сучасний стан розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у вітчизняній та зарубіжній практиці.

2) розробити концепцію розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти України, яка буде включати в себе цілі, завдання, принципи, механізми та інструменти;

2) створити чітко продуману, науково обґрунтовану довгострокову стратегію розвитку ДПП, яка, в тому числі, буде включати етапи розвитку ДПП;

3) розробити модель розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти України.

ДПП є потенційним інструментом соціально-економічного розвитку держави та підвищення конкурентоспроможності України на світовому рівні.

Таким чином, діяльність у рамках розвитку ДПП у сфері П(ПТ)О повинна мати комплексний, системний та довготривалий характер, здійснюватися відповідно до пріоритетів того регіону, на території якого вона реалізується. Суб'єкти господарювання, установи та влада повинні стати партнерами та спільно розробляти необхідні програми та проекти співпраці.

Список використаних джерел:

Бородієнко, О. (2021, вересень-жовтень). Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації. *Педагогічна газета України*, 5 (285).

Вороніна-Пригодій, Д. & Кравець, С. (2022). Регіональні особливості європейської системи державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*, 1(24), 56-63.

Дутко, Н. Г. (2020). *Державно-приватне партнерство: перспективи розвитку. Інвестиції: практика та досвід*. 4, 109-114.

Дьоміна, І.О. (2021). Державно-приватне партнерство як механізм розвитку сфери освіти в Україні в умовах децентралізації та глобалізації. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління*, 32 (71), 2, 52-58.

Радкевич, В. О., Бородієнко, О. В., & Кравець, С. Г. (2021). Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали. Київ: ТРОПЕА.